

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

Kilencszáz munkanélküli

Súlyosan beteg közgazdaságunk agyát mindnagyobb aggodalommal állja körül az ország és igen érthető nyugtalansággal lesi a konzultáló politikusok minden mozdulatát. Míg a pénzügyminiszter-kabinetorvos diszkrét hallgatásba burkolódik és fölényes előzékenységgel adja át társának a szót: az új szakértő, Oromolu, a Banca Nationala kormányzója váratlan eréllyel különvéleményt jelent. A vita megindul és per longum et latum, előke-rülnek mindenféle elméletek.

Csakugyan, a kérdés szak szempontból elég érdekes ahhoz, hogy a vitakozók amúgy igazából nekigyürkőzzenek. A probléma az, hogy nincs pénz, nincs fluktuáció, a közgazdaság pang, sőt fulladozik. Ezen nincs is mit vitázni, ebben még mindkét szakértő megegyezik.

De a kezelés inaugurálásánál már széjjel futnak az utak. Míg a pénzügyminiszter kitarthat emellett, hogy felesleges a deflációs módszeren változtatni, mert a pénzügyi autonómia fogja fölhalni az árakat, addig Oromolu se enged a maga külön negyvennyolcából és a feldoklás megszüntetésére a külföldi kölcsön mesterséges verátómlesztését javasolja. Infláció, defláció, kölcsön, nemkölcsön: repkednek a jelszavak. A közgazdasági szakirodalom talán kötelességgel fog gazdagodni, a történelem is megkapja a maga csudabogarát, — mert az a vitázó felek is elismerik, hogy ilyen gömböt eddig még nem evett — de könyörgünk alásan, mi érdekeltek és közel állók, mi csontig-velőig illetékesek: mi lesz a beteggel?

Kibirja-e addig, míg eldül végre, hogy melyik lett volna megmentésére az egyedül üdvözítő módszer? Szépek a terminusteknikusok, de egy hathatós beavatkozás gyakorlati mozdulata sokkalta jobban megnyugtatna. Félünk, hogy az idő rohan, a válság súlyosodik, félünk a holnap bizonytalanságától.

Félünk, mert a tüneteket laikus-szemmel is nagyon aggasztóaknak ítéljük, mert a pillanatban, ősz elején, csak Nagyváradon, kilencszáz munkanélküli, szervezett munkásról tudunk. Itt, ahol egymást érik az új iparvállalatok, ahol Románia közgazdaságának fő-útjára lüktet, ahol fél Erdély minden munkanélkülijét abszorbeálni lehetne és kellene. Hol maradnak még a szervezetlen munkások, akiknek ellenőrzésére kevesebb a mód?

Félünk, hogy a „szervezett” szó túl nagy biztonságérzetbe ringatja azokat, akikről pedig mindenirányú körültekintést és segítséget várunk, félünk, hogy elméleteik közepett elfeledkeznek a gyakorlatról és arról, hogy szervezni lehet ugyan a munkát, de a nyomor nem ismer kereteket. Ideig, örágig, míg a szakszervezetek segélyalapja ki nem merül, csak hatnak a reménysugarak és a biztató jelszavak, ám mihelyt a holnap üres kamarára nyit ajtót, akkor a fegyelem vezényszavát átveszi a kergő gyomor.

Jó volna, ha a politikus urak, szakértő urak sürgősen befejeznék a vitát, ha kevesebbet nyilatkoznának, de végre tenné-

nek valamit. Mert a legragyogóbb elmélet sem fog egy hajtófát érni akkor, ha a beteg időközben kimúlt.

Azt állítják a beavatottak, hogy ebből a krízisből fog megszületni egészséges, megújított közgazdaságunk a valuta stabilizálódása által. Meglehet, hogy iga-

zuk van. De ha már erre rájöttek nagy-nehezen, eszméljenek fel talán arra is, hogy azt a nehezen-várt gyermeket mégis csak a betegnek kell világra hoznia. Ne vajudjanak hát helyette, hanem segítsenek rajta.

Pálffy Gyulácsy Irén.

Ausztria nem lép be a kis-entente-ba

Bécs, október 1. A nemzeti tanács tegnap összeült, hogy meghallgassa a szövetségi kormány jelentését a genfi tárgyalásokról. A padsorok úgy az ülésteremben, mint a karzaton zsufolásig megteltek. Az ülés kezdetén Niklas elnök a legszívélyesebb hangon üdvözölte Seipel szövetségi kancellárt, aki a merénylet óta most első ízben jelent meg újból a nemzeti tanács teljes ülésén.

Seipel dr. szövetségi kancellár a nemzeti tanács mai ülésén tartott fejtegetései során rátért a Benes cseh külügyminiszternek tulajdonított vámunő, vagy Duna-föderáció tervekre. A szövetségi kancellár megállapította, hogy ő tudakozódott a do-

log iránt és kiderült, hogy Beneshez semmi ilyen megbízást nem terjesztettek be és hogy ő, a kancellár, a maga részéről szintén nem foglalkozik ilyen természetű ügyekkel és hogy természetesen az a követelés, vagy szándék, hogy Ausztria lépjen be a kis-entente-ba, vagy egy másik hatalmi csoportba, vagy pedig, hogy a Duna-föderációt alakítsák meg, szóba sem került. Mi a gazdasági szabadságunkat minden irányban helyre akarjuk állítani és hogy különösen távol fogjuk magunkat tartani minden olyan kombinációtól, amely valamilyen módon kieleződik bármely másik állam ellen.

Nagy munkát akar végezni a kormány az új parlamenti szezonban

Titulescu nem alakít kormányt — A Banca Nationala kormányzója nyilatkozik külföldi utjáról

A közeledő parlamenti szezonra igen nagy előkészületeket tesz minden párt. Ugy látszik a kormány is igen nagy fontosságot tulajdonít az elővetekző eseményeknek, mert Bratianu Jonel miniszterelnök, aki eredetileg úgy tervezte, hogy csak október végén, vagy november elején tér haza karlsbadi üdüléséből, már október 10 és 15-ike között Bukarestbe jön és elnököl az összes minisztertanácsokon és pártgyűléseken, amelyek a liberálisok parlamenti akcióját előkészíti.

Bukarestből jelentik: A kormány tagjai nagy előkészületeket tesznek a parlament október 15-én kezdődő ülészakára. Előkészítik azokat a javaslatokat, amelyek a parlament elé kerülnek és főleg a költségvetéssel vannak elfoglalva. A költségvetést október végén nyújtják be és annak tárgyalása azért sürgős, mert novemberben lesz a szövetségi központi adósságok rendezésére egybehívott konferencia, amelyen Romániát Bratianu Vintila pénzügyminiszter fogja képviselni.

A miniszterelnök Karlsbadból való visszatérése után október 10. és 15-ike között több minisztertanácsot tartanak, amelyen a benyújtandó törvényjavaslatokat tárgyalják meg és elkészítik a trónbeszéd szövegét.

A kormány elhatározta, hogy az új költségvetésben egy milliárdot fordít a tisztviselők fizetésjavítására, ebből az összegből hatszáz milliót a tényleges javításra, négyszáz milliót pedig a tisztviselői fogyasztási szövetkezetek támogatására fordítanak.

Oromolu a Banca Nationala kormányzója tegnap Londonból hazaérkezett. A délelőtti folyamán tanácskozásokat folytatott a Banca Nationala igazgatóival, majd

megjelent a pénzügyminiszteriumban, ahol hosszabb ideig tartózkodott Bratianu Vintila pénzügyminiszternél.

Délután magához kérte a sajtó képviselőit, akik előtt hosszabb nyilatkozatot tett. Kijelentette, hogy azok a hírek, amelyek szerint közte és Bratianu Vintila között nézeteltérések forognának fenn, nem felelnek meg a valóságnak. Ők Londonban a legteljesebb harmóniában dolgoztak. Igaz hogy tett olyan nyilatkozatot Londonban, mely szerint a romániai bankok képviselői szeretnék a külföldi kölcsönt igénybe venni, a pénzügyminiszternek azonban diskrecionális joga, hogy a külföldi kölcsönt akkor realizálja, amikor arra az időt opportunusnak tartja. Szent meggyőződése, hogy Románia hamarosan hozzájuthatna a kölcsönhöz, annak ellenére, hogy a külföldi tőkeérdekeltségek meglehetősen igénybe vannak véve a németországi kölcsön folyósításával.

A Viitorul munkatársa kérdést intézett a kormányhoz, mi igaz az Adeverul legutóbbi számában megjelent azon hírekből, hogy Titulescu hazajön Londonból és megbízást kap kormányalakításra és kormányában Oromolu lesz a pénzügyminiszter?

— A Banca Nationala-nál elfoglalt állásom — mondotta a kormányzó — sokkal fontosabb és érdekesebb, semmint azt egy miniszteri tárcával felcserélném.

Merényletterv Massarik ellen

Brünnből jelentik: A Brünner Tagespost híradása szerint a nagyszombati rendőrség négy embert letartóztatott, a kik állítólag Massarik ellen merényletet terveztek. Egy Matlak nevű mun-

kásról van szó, aki negyedmagával Nagytapolcsányba akart utazni, hogy az elnököt megölje. Letartóztatása alkalmával egy negyed kiló ekrazitot találtak nála.

Tisztviselők sorsa

A vármegye két közigazgatási gyakornoka: Chis János és Popa Valér bejelentette az alispánnak, hogy állásukról lemondanak, szakítanak a közigazgatási pályával, amelyre néhány évvel ezelőtt ambícióval készültek és szabad pályára lépnek. Elhatározásuk oka annyira elfogadható, hogy senki sem fogja őket lebeszélni szándékukról, mert havi 1400 lei fizetésből megélni nem lehet. Sőt képtelenség azt kívánni egy egyetemet végzett embertől, hogy 1400 leiből kinlódjék a lassu ranglétrán, mikor képzettségének, nyelvismeretének megfelelő, legkevesebb 4—5000 lejes fizetést tud elérni bármely ügyvédi irodában.

Ennek a két ifjunak a sorsa nem aggaszt minket, mert a román fiatalság ma könnyebben meg tudja szerezni a maga elhelyezkedési lehetőségeit, mint régebben a magyar ifjúság, amely viszont ma a legnagyobb problémák előtt áll, hanem rátereli elhatározásával a figyelmet arra a mostoha és érthetetlen bánásmódra, amiben a román állam általában bánik a fizetés és ellátás tekintetében tisztviselői karával. Kénytelenek vagyunk itt összehasonlítani tenni a magyarországi viszonyokkal, ahol az állam maga a legnagyobb nyomorban van, de tisztviselői életét minden tekintetben igyekszik elviselhetővé tenni és kérés nélkül, a valuta rmlásával aránylagosan emeli fizetéseiket. Nálunk a helyzet elkeserítő, ha látják, hogy hetedik fizetési osztályba sorozott magasállású tisztviselők, mint például egy megyei aljegyző négy tagú családdal, minden pótlékkal együtt havi 3400 leiből kell, hogy megéljen.

Önkénytelenül kérli az ember: hogyan, micsoda magas számtani művelettel tudja beosztani a családát ezt az összeget úgy, hogy megélni és gyermekeit ruházni, neveltetni tudja? Őket hiába kérdezzük, keserűen mosolyognak s azt felelik: maguk sem tudják. Tengődnek s ott hagyják hivatallukat, ha az állam sok ígérete nem tartana bennük a lelket és hosszú közszolgálatban eltöltött éveiket nem sajnálnák.

Némely helyen, mint a vármegyénél, külön órát engedélyeztek a tisztviselőknek. De csak két órát igazolnak naponként a külön órából s a díjazás 10—15—35 lei között változik. Egyszóval ez sem segítség.

Hogyan ilyen viszonyok között van a román állami tisztviselői kar, gondolhatjuk, mennyivel nehezebb sorsa van a még állami szolgálatban levő magyar tisztviselőknek, akik állandóan fejük fölött érzik az elbocsátás, át-helyezés Demokles kardját, akiknek minden munkája szigorubb felügyelet alatt áll és a vizsgák s a román nyelv állandó forszírozása veszi el pihenő idejét.

De ez az állapot nem tarthat tovább. Tökéletesen aláírja az egész közvélemény a Tisztviselők Országos Szövetségének Bukarestben, 27-én tartott közgyűlésén Bradisteanu elnök szavait, hogy nagyon szomorú a helyzete a romániai tisztviselői karának akkor, mikor még a legyőzött államokban is a drágasággal viszonyba hozzák a tisztviselői fizetéseket, csak nálunk áll messze távolságban. Még a pénzügyminiszter is elisméri, hogy a drágasági kulcs szerint 30-szoros a drágaság a tisztviselői fizetéseken — mondta Bradisteanu — és Bukarestben 5—6000 lej volna a létminimuma a legkisebb fokozatú tisztviselőnek. De ennyi fizetést csak igen magasrangúak kapnak. A drágaság évek óta növekedik és a helyzet türethetetlen már. Éppen ezért, a közgyűlés a következő

memorandumot nyújtotta be a minisztertanácsához:

1. Kéri, hogy a kormány rendkívüli hitel útján a tisztviselők és nyugdíjasok anyagi helyzetét a drágaság arányában javítsa fel.

2. Töröljék el a színekurákat és redukálják jelentékenyen a dologi kiadásokat az új költségvetés elkészítése kapcsán.

3. Még ez évben szavazzák meg az új nyugdíjtörvényt, a nyugdíjasok és tisztviselők előterjesztésének figyelembevételével.

4. A Banca Nationala és a kormány segítse elő a fogyasztási szövetsézetek megalakítását.

5. Minden tisztviselő részesüljön a földkisajátításban s kapjon anyagi segílyt, hogy házat építhessen.

6. A tisztviselők is 75 százalékos vasuti kedvezményben részesüljenek.

Vasárnapig várják a kormány választát, amikor is újból gyűlést tartanak.

Minket még külön is érdekel a nyugdíjasok ügye. Ma már a nyugdíjat odjuttatták, hogy kolduskönyvre sem elég és annyira rendetlenül fizetik, hogy bízni se lehet benne. Se szeri se száma az özvegyeknek Nagyváradon, akik özvegy nyugdíjukat még egyáltalán nem kapták meg. Hol vesztek el az akták, a jó isten tudja.

Automobilon üldözték a placi tolvaj cigányokat

Egy fogházor a Püspökfürdő mellett fogta el őket

Tegnap a Nagypiaci téren izgalmas hajszavolt. Cigányasszonyok settenkedtek a sátrak körül és konstalták, hogy hol egy vég vászon, hol egy pár csizma, cipő tűnt el. Nagy Géza piaci árusnak csak tíz éves kisleánya volt a sátorban, amikor a kisleány észrevette, hogy két vég vásznat emeltek el a cigányok. A kisleány szólt a rendőrszemnek, aki igazolásra akarta felszólítani a cigányokat, akik azonban kocsijukra ugrottak és gyors vágatással elváltak.

A rendőr és Halmazsán Teodor fogházor, aki épp a vásárban volt, üldözöbe vették a cigányokat. Egy férfi, két nő és két gyerek ültek a kocsiba. A csillagvárosi vámgig futva követék a kocsit, majd ott a rendőr lemaradt és csak Halmazsán fogházor követte a kocsit.

Jött egy hintó, Halmazsán felugrott rá, de a cigányok lovai gyorsabban haladtak. Ekkor a prefektura arra haladó autójára ült a fogházor és a Püspökfürdő határában sikerült elfogni a cigányokat.

Halmazsán fogházor a lopott holmit nem találta meg a cigányoknál, azokat utközben eldobálták. Belényesi cigányoknak mondta magukat és öt perc alatt husz nevet is bemondtak. A fogházor a tolvaj cigányokat bekísérte a rendőrségre, ahol most állítják össze büntetésüket, mert nagyon valószínű, hogy nemcsak ez a piaci lopás terhelte lelkiismeretüket.

Figyelem Fehérnemű csipkék,

Finom himzések, férfi- és női-

fehérneműek

méret után is megrendelhetők.

Harisnyák, szveterék nyakkendő

és rövidárak legolcsóbban

LONDON

Bulv. Reg. Ferdinand No. 10 Stern-palota.

Lefejezte egy legény a bátyját, mert nem tisztelte az anyjukat

Megdöbönt és részleteiben izgalmas gyilkosság ügyében hozott tegnap végső fokon ítéletet a királyi ítélőtábla. Jurj Gheorghe lunkaspriei lakos állandó viszálykodásban élt bátyjával Demeterrel, mert az állandóan tiszteltlenül viselkedett az anyjukkal szemben. A múlt év augusztus 21-én Jurj Demeter a házuk közelében a szilvasban aludt és reggel borzalmas állapotban találták.

Hatalmas fejszecsapásokkal a fej teljesen le volt vágva és egy kis bőr-darab tartotta csak össze a törzssel.

A nyomozás megindult és a gyamu rögtön Jurj Györgyre hárult, akinek a ruháján vérfoltokat találtak. A gyilkosságnál felhasznált fejsze az ő tulajdonuk volt, holott feltehető, hogy ha idegen követte volna el a gyilkosságot, az magával hoz fejszét.

A törvényszék nyolc évi fegyházra ítélte Jurj Georghi és mivel annak a bűnösségét, a bizonyítékok alapján a vádlott tagadása dacára, az ítélőtábla is bizonyítottan látta, a törvényszék ítéletét helybenhagyta.

Dorian Terrasse és Dorian-filmszínház

9 órakor

5 és 7 órakor

Ma, csütörtökön utoljára

Kaméliás hölgy

Dráma 5 felvonásban. — Dumas Sándor híres regénye filmen.

A főszerepben:

Rodolpho Valentino és Naz mova.

Ezt megelőzi:

Zigottó mint bányarab

Burleszk 2 felvonásban.

Nem 5 napig

Nem 10 napig

Nem 15 napig

hanem

egész éven át

férfi és női divat különlegességek legolcsóbban és legjobban

csak

Schlésinger és Jung

cégnél Str. Avram I. (Kossuth-L.-utca) 1. vásárolhat.

NAGY CIPŐELÁRUSÍTÁS!

Csak 20 napig

== GONDA TESTVÉREK Cipőáruházában ==

Csak 20 napig

Túlhalmozott raktár miatt az összes raktáron levő női-, férfi és gyermekcipőket minden elfogadható árban elárusítjuk.

Castiglioni huszonötmilliósszalónkocsija

Aradon készítette az Astra-gyár

A Pénz bálványja, mai idők mesebeli meggazdagodásának csoda-embere: Camillo Castiglioni lezuhant arról a Mammon-trónusról, ahová a háború utáni esztendőök örjítő és szédítő aranytáncra csapta föl. Országok repülőgép-ágense, a vasipar egyik fejedelme, sajtó-trösztök diktátora, aki annyi idő alatt, míg havannájáról levezte az első hamut, milliárdos üzleteket ütött nyélbe, megroppant és vagyonának omladékain — melynek széjjelhulló téglaí is bizonyos súlyos gazdagságot jelentenek még — a büntető paragrafusoknak nyilait röpítik fejébe. Lapjai, bécsi újságjai ugyan meg verik a mentődobot mellette, de ez inkább már úgy szól mint elvézése fölötti lélekharang. Most, hogy Európa egész sajtója is bizonyos az amerikai is, a nagy Castiglioni letéréséről ír hasábos cikkeket, nem érdektelenek Castiglioniak erdélyi reminiscenciái, Nagyváradra szomszédos városokban kötött üzletei, megrendelése. Ezek közt egyik most, a Castiglioni-ház összeomlásával, nagyszerű aktualitást nyert.

Talán kevesen is tudják, hogy Castiglioni az aradi Astra-vagongyár elnöke, főleg és milyen körülmények között került oda, arról később. Közel két esztendővel ezelőtt, akkor már a hatalmas s európai hírnövi ipartelep elnöke volt, Castiglioni kiadta rövid utasítását.

— Készítsenek nekem egy szalónkocsit. Az ára mellékes. A gyár egyik műszaki igazgatója csinálta a terveket és a szalónkocsi vázaiban már meg is volt. Üzleti ügye Aradra hozta a pénz fejedelmét és amikor készülő kocsiját meglátta, ékelesen haragra gerjedt és kifakadt:

— Ez lenne az én kocsim... Ez egy szemét. És félredobott mindent: tervet, a készülő kocsi, sőt ezért később a tervező igazgatónak magának is mennie kellett.

A gyár tehát egy új Castiglioni szalónkocsi megteremtéséhez fogott. Olyat kellett produkálni, aminővel eddig még koronás uralkodók sem rendelkeztek. És ez sikerült is. A terveket most már Vízgyászó László, a gyár kiváló igazgatója komponálta és az ő utasítása szerint dolgoztak rajta éjjel-nappal lakatos, asztalos és díszítő műhelyekben. Másfél évig tartott ez a munka és egy hete, hogy Castiglioni szalónkocsija készen lett, hogy vám- és országhatárokon át az osztrák vasút sínparjaira gördüljön. A kocsi az emberi kéz, a technika, művészi ízlés és a castiglioni pazarlás maximuma.

Huszonnyolc méter hosszú ez a nyolc tengelyes szalónkocsi, melynek beépített bútorzata cédrus- és ébenfából készült. A kocsi maga három teremből: egy diszfogadó-, dolgozó- és hálószobából áll, tündöklő selyem, brokát, bársony díszítéssel. A fürdőszoba falai carrarai márványból valók, egy darab márványból készült a szalónkocsi fürdőszobája.

A kocsi önköltségi ára — miután, mint említettük Castiglioni az Astra-gyár elnöke, — huszonötmillió lei és ezt a káprázatos csodás alkotását három nappal ezelőtt szállították Budapestre és onnan Bécsbe. Negyvenmillió magyar korona a tranzit-díj. Lehet, hogy a fejedelmi szalónkocsit még nem is látta Castiglioni. Talán már nem is kíváncsi rá. Talán már nem is fog cédrus- és ébenfa-bútorzatu termében szagolgatni vele. Huszonötmilliósszalónkocsi nélkül is eljutott egy nagy pályavégállomásra: az anyagi romlásba.

Castiglioni beszélt egy bécsi újsággal telefonon és kijelentette, hogy visszatér Bécsbe, hogy szembe forduljon ellenségeivel, akik nemcsak neki, de vállalatának

is híreszteléseikkel rengeteg kárt okoztak. Goldstein Pál és a Magyarországon tartózkodó Neumann Gábor salvus conductust kértek visszatérésük esetére a bécsi

rendőrségtől, de nem kaptak. Az ismeretlen helyen tartózkodó Neumann Gábor, a Depositenbank igazgatója ellen a budapesti rendőrség is körözölevelet adott ki.

Egy pesti alezredes agyonlőtte a legjobb barátja

Családi dráma véres epizódja a nyílt utcán

Budapestről jelentik: Izgalmasan érdekesítő családi drámának fejezetei húzódnak a szenzációs eset mögött, amely tegnap este játszódott le Budapesten, a nyílt utcán. A Röck Szilárd-utca 27. számú ház kapuja előtt Valérián Zsigmond alezredes, a Ludovika Akadémia lovasosztályának parancsnokát agyonlőtte legjobb barátja Koszka István dr. pénzügyi főtanácsos.

A katonatiszt és barátja a főtanácsos a merénylet előtt néhány perccel csendesen beszélgetve sétált egymás mellett a néptelen utcán. Amikor a ház kapujához értek, Koszka István dr. néhány lépést hátramaradt és hirtelen egymásután három revolverlövést tett az ezredes felé. Az utca másik oldalán haladt egy Kreuter nevű liftgyáros, aki a menekülő elegáns férfi után vetette magát.

— Hagyjon békén, hiszen rendőrt keresek. Jelentkezni fogok. — kiabált feléje. Este tizenegy előtt pedig ezekkel a szavakkal jelentkezett a főkapitányságon:

— *Lelőttem Valérián alezredes!*

Eközben nagy tömeg verődött már össze az utcán a ház előtt és a kövezeten ott feküdt rettentő vértócsában az *alezredes holtan. Két folyó érte a fejét.* Megjelentek a katonai mentők, majd amikor véget ért a Nemzeti Színház előadása, a színház felől egy elegáns fiatal, szőke hölgy érkezett az utcába. Amikor a tömeghez ért, érdeklődni kezdett, hogy mi történt.

— *Egy alezredes lelőttek,* — mondták a nézelődőknek.

Az asszony erre keresztlül furakodott a tömegen és amikor meglátta a véres holttestet, összeesett, majd egész hallkán felsikoltott:

— *A férjem!*

Majd érdeklődni kezdett, hogy hogyan történt, kérdezte, hogy ki ölte meg az urát, de nem tudott meg semmit, mert hiszen a holttest mellett állók nem tudhatták, hogy ki a gyilkos, aki már időközben jelentkezett a főkapitányságon.

Az áldozat felesége sápadtan de könnytelen szemmel állott a holttest mellett, csak a száját rága és kezét összekulcsolta.

Igy állt szemtől-szembe az aszfalton fekvő holttesttel az asszony.

A rendőrfelügyelő közölte Valériánéval, hogy férje gyilkosa Koszka István dr. pénzügyi főtanácsos, aki önként jelentkezett a főkapitányságon. Mikor az alez-

redesné Koszka nevét meghallotta, még jobban elhalványult, egész testében megremegett, kezével eltakarta az arcát, majd halkán így szólt:

— Koszka?! Érthetetlen, hihetetlen, hiszen a legjobb viszonyban voltunk.

Az alezredesné elmondotta ezután, hogy Koszkaékat régen ismerik. Koszkaival és feleségével a legintimebb baráti viszonyban állottak, napról-napra együtt voltak, a két férj épp oly elválaszthatatlan barát volt, mint amilyen elválaszthatatlan barátnők a feleségeik.

Koszka István dr. főtanácsos, amint bejelentette, hogy ő a gyilkos, arra kérte a rendőrszolgálatot, hagyják egy darab ideig pihenni, aztán mindent elmond.

A késő éjjeli órákban végre hozzáfoghattak kihallgatásához. Koszka dr. rendkívül izgatottan és idegesen viselkedik. Egy pillanatig nem bír nyugodni, hol leül, hol feláll, majd a szobában felszáll járkálva adja elő ideges szaggatottsággal vallomását.

Kihallgatása alkalmával Koszka István elmondotta, hogy feleségével a legjobb családi életet élte mindaddig, amíg augusztus elején hivatalosan Londonba ment. Szeptember másodikán érkezett haza és

akkor tudta meg, hogy Valérián Zsigmond alezredes, a legjobb barátja, távolléte alatt többször találkozott a feleségével.

Mikor a londoni útról visszatérve, tudomást szerzett az itthon történekről, összeveszett feleségével, aki már akkor elment tőle és szüleinek svábhgyi villájába költözött. A szétválás után Koszka felkereste Valérián alezredesét és *becsületszavát vette, hogy feleségével többé nem találkozik.* Nem tudott belenyugodni családi élete feldúlásába. Azt állítja a leghatározottabban, hogy el akart válni feleségétől, de azt nem tudja megmagyarázni, amit vallomása későbbi során adott elő, hogy tegnap este feltűnt tájban felhívta az asszonyt. Mikor összekötötték a felesége telefonjával, a központ beszélgetésbe kötötte bele és Koszka István dr. *rémülten vette észre, hogy az asszony Valérián alezredessel beszél.*

Koszka kihallgatta a beszélgetést. Hallotta, amikor az alezredes a következőket mondta:

— *Ma éjszaka cselekednünk kell. Pár perc múlva otthon leszek.*

Atlantic nyári mozgó

9 1/4 órákor

Apolló mozgó

5, 7 és 9 órákor

1924. október 2—4-ig, csütörtöktől—szombatig

Griffith hatalmas világfilmje

INTOLERANCE

A szeretet harca a türelmetlenséggel az ókorban, középkorban és jelenkorban. Hosszu 8 felvonásban.

Kosztka ebből a kijelentésből arra következtetett, hogy Valérián alezredes még az éjszaka meg akarja szoktatni feleségét.

A gyilkosságot a következőképpen adja elő Kosztka István dr:

— A Röck Szilárd-utcában beszélgetésünk után egyszerre csak megállott az alezredes és két kézzel derekához kapott. Azt hittem, hogy kardot akar rántani, vagy revolvért húz elő. Saját védelmemre én is elővettem revolveremet és izgatottságomban rálöttem.

Kosztka István dr kihallgatása után ösztetett kézzel fordul a rendőrtisztviselő felé és könyörögve kéri, hogy engedje meg, hadd telefonáljon haza a nevelőnőnek, aki négyéves kisgyermekét gondozza. A nevelőnőnek meg akarja mondani, mi történt vele s arra akarja kérni, viselje továbbra is gondját a gyereknek és mondja azt, hogy az apja néhány hétre elutazott.

Kosztka István dr kihallgatását néhány perccel két óra után fejezték be és egyelőre őrizetbe vették. A rendőrség a nyomozást tovább folytatja, még holnap is, amikor tanukat hallgat ki, hogy teljesen tisztázódjék Kosztka István dr és Valérián Zsigmond alezredes családi drámája.

Négy száz magyar tisztviselő vizsgálja

Ma kezdik meg a megyénél és a városnál a magyarajku tisztviselői levizsgáztatását a legújabb tisztviselői pragmatika értelmében. Körülbelül három-négy száz tisztviselő áll a vizsgáztató bizottság elé, mely remélhetőleg nem lesz túlságosan szigorú. Hiszen azok a tisztviselők, akik ma még a helyükön vannak, mind románul végzik reszortmunkájukat s annyi előrehaladást mindegyik tett az államnelyben, hogy érti azt, amit csinál, ha nem beszél perfektül.

A városnak, a megyének az a fő, hogy megbízható, hű és dolgozó munkáskézei legyenek. A négy száz választás elé állított tisztviselő közül talán száznál is több évtizedek óta látja el megelégedésre szolgáló feladatát. A rubrikák hideg betűi felé hajolva sem idejük, sem kedvük nincs egyéb fel foglalkozniuk, mint kenyeret adó mesterségükkel. Nem politizálnak és nem torzszalkodnak. Végzik a mesterségüket. A tollnak ezeket a névtelen napszámosait nem szabad földönfutóvá tenni. Aki kiveszi cirkalmazó pennájukat a kezükből, gyerekeik szája elől titi el a kenyeret. Nagyvárad mai vezetői között hál'isten egyetlen olyan ember sincs, aki ezt meg tudná tenni. Nagyvárad és Bihar vezetői kivétel nélkül tárgyilagosan és humánusan gondolkodó urak, az államérdek hű sáfárjai, de egyben gondolkodó emberek, éppen ezért megnyugvással merünk tekinteni a vizsgára állított magyar kisexisztenciák százainak további sorsa elé.

A vizsga ma reggel 9 órakor veszi kezdetét. A városnál az első turnusban a következők vannak:

Köszeghy József főmérnök, dr Soós István, Klemens Rezső, dr Sándor János aljegyzők, Kolontáry János, dr Borbély Lajos, Kakas István, Ehrlich Dezső, Szűcs Géza főszámvéző, Tóth Béla, Losonczy Gábor számtársak, Szőke, Schneider, Bereczky, Zimányi, Hertelendy, Rozslyai tisztviselők, Szenes Antal, Eichner Ernő, Tóth Sándor mérnökök, Órmy Gyula építész, Topsál, Bodnár János könyvtáros, Leitner Károly, a munkaközvetítő vezetője, Vas, Kemény, Lakatos, Rác, Vértess, Strasser Emil, Barczányi, Lipeczky, Buda, Stiedl, Tamás, Végh, Vas Károly, Molnár, Váradi József, Sári, Bondár, Oláh Lajos, Kelenecz István, Magyarai, Pantya Béla, Dobos József, Schwartz, Gut Mihály, Bódi adótisztviselők és díjnokok.

* Uri fehérneműt és kelengyét a leg szebb kivitelben és legszolidabb árban készíti Lengyel uridivat üzlete.

Mikes Ödön jubileuma

Kis festőműteremben még a falakon függenek azok a képek, amelyeket Mikes Ödön huszonöt éves jubileumán, vasárnap délelőtt a Hellikben fog bemutatni a közönségnek. A jubileumot már ismertettük egyszer és meggyőződésünk, hogy a város közönsége magas intelligenciájával megérzi, mit jelent egy váradi piktor életében ez a jubileum, aki valamikor a nagy művészi forrongások idején, 1896-ban indult el művészi útjára és sok külföldi tárlat elismerése után szülővárosában, valóságos rögöz kötönten kell kijelje az ő művészi életét.

A fényimádó nagy mesterek világhódítása egybe esik Mikes Ödön elindulásával és mikor már az impresszionizmus nagyjai Manet és társai megvitták harcaikat s a napsugaras plain-ait, az atmoszférikus hatások mesterei diadalt arattak: Mikes Ödön a nagybányai festőkolónia tagjaival megalapozza annak hírnevét. Vásznan már akkor a természet lázas érzését, az uszó, hullámzó, cikázó, gyűrűző, ragyogó napsugár formákat felbontó varázsos szépséget igyekezett harmóniába olvasztani és a müncheni, firenzei, budapesti tárlatok sok dicsősége után, ma már kifejtett formaérzékkel, a színek módszerbe szedett elemzésével egy megállapodott művész teljes ereje nyugöz le képei előtt.

Mostan kiállítandó képei között nem tudja az ember, melyiket tartsa jobbnak. A barátok templomának lefokozott feltónusában megérezzük a tömjén illatát; vásártéri képein, amelyek minden tekintetben igen értékesek, az izzó napsugár feloldja a vonalakat, megtöri a színeket, a reflexek ezrei vibrálnak szemünk előtt, derűs, mosolygó hangulatok kellemes érzése tölti el a szemlélőt.

Verőfényen, pusztán, gazdaságokban készült vásznan két kézzel szórja a meleg napsugarat s a messzi tárlat nagy forróságából jól esik tekintünkkel visszatérni a boglyák árnyéka alá.

Mikes Ödön talán az összes váradi festők között legtöbbet ad a formára. A rajz nála épp oly fontos, mint a színek harmóniája és különösen esendeleit mutatják, hogy dekoratív érzékét minden sérti, ami kéri a harmóniából.

Csupa erő és élet, fény és szín verődik át a képekről lélkünkre, de Mikes Ödönt most nem akarjuk ismertetni, az a száz, meg száz kép, ami a váradi műértő közönség és középületeink falait ékesíti az ő esetje alól, éppen eléggé bevészte nevét a köztudatba.

Most csak a jubileumról van szó, amelyen meg kell jelennie a város ur társadalmának, hogy meleg szeretettel érezzen maga körül a piktor, aki lelke aranyát olvasztotta fel képein s hagyja művészetének örökbeesni, időtlen időig tartó emlékeiképpen.

A jubileum délelőtt 11 órakor kezdődik.

Ipari továbbképző tanfolyam az elszegényedett középosztály számára

Minapi számunkban hirt adtunk már arról az ipari továbbképző tanfolyamról, mely az Orsolya-zárdaba nyílik, feladottakat oktatására, október 6-án. Ma, mikor a szellemi pályákról a női munkaerő egyre jobban kiszorul, mikor a halódó régi középosztály hajdan jobb napokat ért úri-asszonyai előtt a nélkülözések, az egyre biztosabban közeledő nyomorúság sötét perspektívája tárul, mikor száz meg száz dolgozni akaró nő kergeti a megélhetési módok legképtelenebbjeit: nem kell talán külön hangsúlyoznunk, mit jelent végeredményében ez a tanfolyam, melynek nemes célja, hogy az életnek kemény küzdelemre eltökélt női harcosai számára új boldogulási lehetőséget, nyugodt megélhetést biztosíts.

Első komoly, gyakorlati módja a segítségnek azok számára, akiknek sorsa fölött eddig csak lamentálni tudott a társadalom. A három hónapos, heti kilenc órán át elsőrendű szakvezetés mellett lefolytatott kurzus felsőruha és fehérnemű-varrásban, virág és kalapdiszítésben, csipkeverésben és géphimzésben perfect munkáerőket fog produkálni és a végzett, rátermett tanulókat munkához, biztos megélhetéshez is juttatja. November 1-én ugyanis műtermet nyit a tanfolyam, mely a közönség köréből bizonyos számú

számban érkezett rendeléseket a legkényesebb igényűektől a legegyszerűbbekig garantált pontossággal és tökéletességgel kielégíti. A tervező munkákkal, a szakosztály izléses és szakszerű irányításával a tanfolyam vezetősége Hedrich Janka külföldi iparművészre bízta meg és ugyan-e célból jártas és képzett munkavezetőnőkről is gondoskodott. Hogy a tanfolyam csakugyan segítség legyen a dolgozni akarók számára és hogy lehetőleg hozzáférhessen mindenki, a vezetőség a tandíjakat a minimálisakra szállította le. A felsőruha-kurzus tandíja mindössze 1500 lei, a fehérnemű-tanfolyam 1200 lei, míg a többi 300 lei tandíj és 100 lei beiratási díj.

Minden remény megvan arra, hogy a legtisztább altruizmusból született eszmégyakorlatilag is izmos, célravezető akcióvá bővül és, hogy a gondokkal küzdő asszony-százak nyugodt holnapját biztosítani fogja.

KÉPES ELEK
orvosi kötszerész, Sas-passzage 20. szám
saját készítményű **SÉRVKÖTŐK, HÁSKÖTŐK,**
speciális kötszerek, női és férfi övszerek

ÁTMENETI KABÁTKELMÉK
egyszínű és kockás Double háttal
400 Leitől feliebb
a legfinomabb különlegesség feltűnő keltő das választékban érkeztek a szolidaságáról elismert
SZEKELY
kizárólagos posztóruházába
Str. Avr. Iancu (Kossuth-u.) 5

Régi szinkör udvarban

a Heymann-kertben
Bejárat a sárga lobogónál
Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi ut) 3. szám alatt
megkezdtem
ujból az árusítást.
Eladásra kerül:

Több ezer mtr. őszi és téli kabátkelme mtr. — — 200 — 600 leiig
Teg. és fekete costum szövetek gyapjából mtr. — 175 — 500 leiig
Cégem kiváló reklámja a Nopé csikos aljkelme mtr. 350 lei
Tennis flanelek mtr. — — 28 — 30 — 36 lei
Pamut vászon 80 cm. széles fehérneműre nagyon alkalmas mtr. — — 36 lei
Batizst chiffon, selyem fényű, minőségben elsőrendű mtr. — — 48 lei
50 vég pamut vászon ágyneműre, rendkívül tartós, menyasszonyoknak különösen figyelmébe ajánlom mtr. — 62 lei
150 cm. prima alsó lepedő vászon mtr. — — 138 — 150 leiig
30 grt. ágynemű pamut vászonból sima és szegélyes ára — 1100 — 1500 leiig
Kockás szövetek gyermekruhára mtr 65 lei

Nagyon sok maradék olcsó árban!
Ezen cikkek árusítása e hét végéig tart.
BARNA JENŐ

ÚJ DONSKOK

Oktober 4-én

Vasas-Bál

a Katholikus Körben.

* Országos katolikus nagygyűlés Aradon. Országos katolikus nagygyűlés lesz október 25-én és 26-án Aradon fenyvesnek ígérkező keretek között. Az ünnepélyes szent misemondásra felkérték Bjelik Imre püspököt, apostoli kormányzót. A résztvevők 75 százaslékos kedvezményben részesülnek és Aradon ingyen szállást kapnak.

* Gorkij haldoklik. A londoni Daily Mail kopenhágai jelentés alapján írja, hogy Maxim Gorkij, a világhírű orosz író haldoklik.

* Huszonöt év a városházán. Huszonöt éve annak, hogy az első írógép megjelent a városházán. Három fiatal leány saját írógépeikkel együtt lett kinevezve ma 25 éve. Közülük egyik férjhez ment, a másik meghalt, csak egyedül özv. Májericsikné Lőrinczy Jolán ünnepli ma 25 éves jubileumát. Az első nőtisztviselő a városházán, aki egyfolytában szorgalmas munkában eltöltött huszonöt esztendőt.

* Felülvizsgálják az utóbbi napok lakásrekvirálásait. A napokban újra rekvirálási célzattal jártak hatósági személyek egész sereg lakásban. Tanfolyamra érkező csendőrtisztek elhelyezéséről van ugyanis szó s az alantas rendőrközegek olyan lakásokban is rekviráltak, ahol az a legnagyobb mértékben méltánytalan. Ezekkel az új rekvirálásokkal foglalkozott az állandó lakásbizottság tegnapi ülésén s tekintettel a beérkező tömeges felelőzésekre, kiküldötte Iliescu őrnagyot, Popa Mihály előljárót, Ciochiu megyei aljegyzőt a helyszínen való felülvizsgálások megkezdésére. Beszéltünk dr. Popa Mihály előljáróval, aki a következőket mondotta:

— Nagyon sok felelőzés érkezett, mert a bizottság a rekviráló közegek jelentése alapján jóváhagyta a rekvirálásokat. A hámas delegáció most kimegy minden esetben a helyszínre s ott, ahol a rekvirálás sérelmes, a határozatot megsemmisíti, a beköltözés nem fog megtörténni.

* Barbetti Germano most már harminc százalékokat ígér hitelezőinek. Tegnap kellett volna megtartani Barbetti Germano villamos főzőedénygyáros kényszerjegyzését. A tegnapi kényszerjegyzési tárgyaláson Barbetti Germano 20 százalék helyett 30-at ajánlott fel hitelezőinek. A bíróság most írásban értesíti a hitelezőket és felhívja, hogy nyilatkozzanak: ilyen feltétellel mellett hajlandók-e a kényszerjegyzésre.

* Egy hónapi fogházat kapott, mert megverie a gazdáját. Még 1921-ben a cseffai Schwartz-birtokon Iancu Péter gazdasági cseléd egy bottal összeverte az uradalom tisztartóját, Szlávik Edét, mert az nem adta ki neki az egész járandóságát. Szlávik azonban bebizonyította, hogy erre őt a főszolgabíró utasította. A törvényszék három hónapi fogházra ítélte Iancu Pétert, a tábla ezt a büntetést az enyhítő körülmények figyelembevételével egy hónapi fogházra szállította le.

* Nemzetközi képkiallítás a mozi előcsarnokában. Az Apolló mozgósínház előcsarnokában díjtalan megtekintés mellett, ma nyílt meg az alant felsorolt mesterek műveiből összeállított képkiallítás: Katona Nándor, Czencz János, Nyilasi Sándor, Magyar-Manheimer Gusztáv, Iványi-Grünwald Béla, Olgay Ferenc, Bosznai István, Révész Vilmos, Ramek Árpád, Geiger Richard, Kézdi-Kovács László,

Berkes Antal, Friedling, Komáromi-Klitz Endre, Kacziány és még több kiváló művész. Főleg a városi képzőművészeti közönségnek a fényes neveket külön kommentálni, aki ezt a kiállítást megtekinteti, be fogja látni, milyen értéket képvisel a komoly piktúra.

* Jegyzői kinevezés. A belügyminiszter Pop Ambróziát Szent-Jánosra községi jegyzővé nevezte ki.

* Házasság. Osvát Edit és Benedek Sándor szívesen látják rokonaikat és jóbarátait f. hó 5-én, vasárnap déli 1 órakor Rimanóczy-utca 12. szám alatt tartandó esküvőjükre. (Minden külön értesítés helyett.)

* Felhívás a borbély és fodrász iparosokhoz. A szakosztály vezetősége felhívja az összes borbély és fodrász iparosokat, hogy ma (csütörtök) délután 2 órakor az iparkola helyiségében (Sztaroveszky-utca 7. szám) a szakiskola megnyitására teljes számban megjelenni szíveskedjenek.

* A lipcei vásárról nagy mennyiségű szőrmearuval megérkezett Leichner szücsmeister Str. Giorogariu (Uri-utca) 4.

* Háziestély a Kath. Legényegyletben. A Kath. Legényegylet ifjúsága vasárnap este 8 órai kezdettel tartja meg október havi háziestélyét.

* Halálozás. Özv. Mészáros Józsefné ma (csütörtök) d. e. 10 órakor temetik a baptista egyház szertartása szerint Ungurui (Magyar) utca 33. sz. gyászházából.

* Vészhelyzet, sápadtság, bőrkütségek és furunkulusok esetén a rég bevált Ferenc József keserűviz szabályozza a belső anyyira fontos működését.

* Adakozás. Az izr. nőegylet leányárvaházának az ünnepek alkalmából adakoztak: Weisz Nándorné 200 lejt, Rosenberg Izsóné 200 lejt, Neumann Zsigmondné 200 lejt, Rothbart Edéné 100 lejt, Spitzer Bernátné 100 lejt, Természetbeni adományokat küldtek: Klor Antal, Huszár Adolfné, Grünstein Bernátné, Lörincz Samuné Biharsályi, Kohn Jenő, Lichtmann Miksáné. Az „Aggók Otthona” részére Kohn Gézáné (Nagyborostya) 200, Rothbart Edéné 100 lejt. Az összes adományokat halálan köszöni az Elnökség.

* Apró törvényszéki hírek. Szabó Ferenc husz éves munkanélküli egyént, aki ez év augusztusában Silberstein Salamon Cuza Vodau. kereskedő fényes nappal az üzletben revolverrel kényszerítette, hogy összes készpénzét, 900 lejt átadja, egy évi fogházra ítélték. — Szabó Béla augusztus hónapban három métermagas burgonyát lopott Belényes Juliánától. Egy évi fogházra ítélte a törvényszék Szőlőssy tanácsa. — Csejthei Pál ez év májusában Ehrenfeld Mátyás és Sipos Ferenc tenkei lakosoktól tízzer lejt értékű árut lopott. Egy évi fogházra büntette a bíróság.

Harisnyát vásárolhat

de elismerten jól és

olcsón csakis

Fischer Áruházában

Sas-passage.

Házi harisnyák	20 Lejtől
Maco harisnyák	40 Lejtől
1-a flor harisnyák	75 Lejtől
1-a selyem flor harisnyák	99 Lejtől

Görna, flór és fátly harisnyákban nagy választék olcsó árak mellett.

Pastel férfi sockni	22 Lejtől
Csikos férfi sockni	30 Lejtől
laguárd férfi sockni	55 Lejtől
1-a selyem flor férfi sockni	58 Lejtől
Férfi hosszú harisnya	90 Lejtől

Nagy választék férfi socknikban a legfinomabb minőség, valamint gyermekharisnyákban és rövidárkban olcsó árak mellett

* Kabát, kosztüm, öltöny-szövetek, kabát plüssöket, bársonyruhákat olcsón vehet a Körösparti Áruházban.

* Kalapudonságokban a legolcsóbb Lengyel.

* Gépajour felsőruhára és lehneműre legazsón és legolcsóbban készit ASTRA gépajour, Str. Alexandru (Tetleki-utca) 5. szám.

Old England keztyűi, harisnyái, női férfi ernyői legjobbak és legolcsóbbak.

* Böszörményiné és Roth Olga kalapszalonzájába bársony és filc bécsi modellek érkeztek. Vlahuta (Szt. János) utca 7. b.

* Bécsi Schmidt-bonbonok Aszódinál, Sas-palota 10 deka lei 24.

* „KEGYELET” a Sas alatt.

* A Körösparti Áruház az elősmert olcsó árából 10 százalék engedményt ad 15 napig.

LEGUJABB

Marx újjaalakítja a német kormányt

Berlinből jelentik: A koalíciós tárgyalások lényege az, hogy vagy polgári blokkot alakítanak, vagy fel kell oszlatni a Reichstagot. Marx megkezdte a tanácskozásokat a pártvezérekkel a kormány újjaalakítása érdekében.

SZÍNHÁZ

Az első színházi hét műsora:

Csütörtök: Mézeskalács.

Péntek: Mézeskalács.

Szombat délután: Rózsalyan mersélt helyárrakkal, fél négy órai kezdettel.

Szombat este: Mézeskalács.

Vasárnap délután: Három grácia; este Mézeskalács.

TŐZSDE

Zürich, október 1. Nyitás: Berlin 10 0-a 125 fél, Newyork 535, London 2342 fél, Páris 3777 fél, Prága 1565. Budapest 00068, Bukarest 266 egyen., Bécs 00.074.

Bukarest, október 1. (Zárlat.) Devizák: Páris 1022, London 859, Newyork 191.5, Róma 849, Zürich 35, Wien 27, Prága 572. Valuták: font 845, fr. frank 11, svájci 36, lira 870, dinár 270, dollár 191, osztrák 27, magyar 26, szokol 570.

Zürich, október 1. (Zárlat.) Berlin 124.5, Amsterdam 30269, Newyork 525 és egyenylead, London 2842, Páris 2777.5, Milano —, Prága 1575. Budapest 00068, Belgrád 717.5, Bukarest 268 és háromnegyed, Bécs 00074.

Budapest, október 1. A szerdai értékpapírpia: Zárlat: Angol-Magy. 41, Magy. H. 400, Leszám. 58, Salgó 420, Al-lamv. 420, Keresk. b. 1013, Pesti Hazai 2880 Láné 80, Borsod-Misk. 123, Első Bp. gőz 106, Beocsini 705, Borsodi szén 78, Kőszén 2250, Ujlaki 140, Urikányi 108, Globus 31, Olaszb. 20, Rima 120, Gummi 230, Ganz-Vill. 9k0, Lipták 10 háromn., Schlick 43 fél, Izzo 535, Goldberger 130, Hungária műtr. 84 fél, Karton 94, Klotild 45, Ganz-Danub. 1850, Cukor 1864, Östern. 170, Osztr. H. 149, Csáky 12250, Georgia 296, Phöbus 43, Villányi 55, Guttman 900, Lignum 40, Neuschloss 3, Ofa 430, Nasici 1800, Zabolai 58, Tröszt 165.

Budapest, október 1. (Termény-tőzsde.) A szerdai gabonapiac szilárd. Budapesti buza 445000, budapesti rozs 400 ezer, dunántúli 380—385000, budapesti takarmányárpa 400—410.000, tiszavidéki sörárpa 460—465000, új zab 350.000, budapesti morzsoló kukorica 380000.

NYILTTÉR

Grünberger Izidor tenkei bej. cég ingatlanai és üzletét egyik ügyfelem megvette. Felhívom az érdekelt hitelezőket, hogy fennálló követeléseiket a törvényes jog következmények terhe mellett nálam 8 nap alatt jelentsék be. Később beérkező bejelentéseket ügyfelem figyelembe nem veheti, mert ezen határidőn belül veszi át az üzletet. — Tenkén, 1924. okt. 1.

Dr. Mailáth Oscar ügyvéd,
Tinca.

MOZI

— Dorian Terrasse — Dorian Filmszínház ma, csütörtökön kerül utoljára műsorra Dumas Sándor híres regénye filmre átdolgozva, a „Kaméliás hölgy”. Gauthier Margit szerepét a kiváló partnere — a „Sejk” és a „Vérző aréna” főszereplője — Rodolpho Valentino. Az előadások a Dorian Terraszon 9, a Dorian filmszínházban 5 és 7 órakor kezdődnek. Kedvezőtlen idő esetén a 9 órás előadás is a Dorian filmszínház nagytermében lesz megtartva.

— Griffith-film az Apolló és Atlanticban. Tegnap ment először Griffithnek, a világ elismert legjobb rendezőjének saját elgondolása világfilmje, az Intolerance, melyben a szeretetnek harcát a türelmetlenséggel jeleníti meg. Az egyes jeleneteket az ókorból Babylon pusztulásával, a középkorból a hugenották barátságával és a jelenkorból egy párisi jelenettel illusztrálja. Mely elgondolással teremti meg Griffith e filmjét, nemes intenciók, az ember-szeretet magasztos hitvallása hevíti őt ennek megírásában s apostoli szavaival igyekszik az emberekben e hitvallást terjeszteni, beplántálni.

Női felöltők ruhák és pongyolák

legolcsóbban a „MODEL”
áruházban, Str. Vlahuța
(Szt. János-utca) 6. szám

Két—három szobás modern lakást keresek

magas lelépést és közvetítési díjat fizetek. Cim Stefan cel Mare (Tisza Kálmán)-tér 15 földszint kapu alatt balra. — Értekezni délután 2—5-ig.

Blumnál
a körösparton

Esőernyők harisnyák

kötött árak legolcsóbban

Budapestre utazók figyelmébe!

Ha Budapestre utazik, csak az

Elek Pensio-ban
szálljon meg!

A legelőkelőbb, legegységesebb és legolcsóbb
pensio. Nagyváradiai találkozó helye.

Budapest, Rákóczy-ut 9. II. emelet
Kossuth Lajos-utcánál

A KINAI

Irta: Bónyi Adorján

Verejtékes lett a homlokom. Hirtelen szemem előtt láttam a beteg, sárga, összeesett Ya-Ta-Yát a karosszékben s most engem fogott el a borzadály, mint annakidején Céliát.

— Nem, — feleltem hevesen. — Ez képtelenség. Véletlenül az éjszaka majdnem hajnalig olvastam. És nem hallottam egyetlen hangot sem. Magával játszanak az idegei, Célia! Legokosabb lenne, ha szólna a doktornak és bármennyire sajnálnám, hogy itt hagy, átköltözne a szanatóriumba. Ott békén lehetne.

Célia rám nézett. Szemének oly különös kifejezése volt, hogy elszorult a torokom. És Célia mosolygott:

— Ugyan. Mit gondolsz? Miért? Hiszen ez most — éppen nem gyötrő, vagy kellemetlen vagy rossz. Sőt. Oly szép. Nagyon szép.

Elmosolyodott, maga elé nézett és hal-
kán megismételte:

— Nagyon szép.

És ott hagyott, szó nélkül.

A kínai egész nap ott ült a fotelben az ablak mellett. Napról-napra szánalmasabban néz ki. Nem tudom, mit érdekel ez az ember? Mj vonz feléje? Néha leülök a sarokban és órákig figyelem. Nem mozdul, olyan, mint egy halott. Csak néha — ritkán — lecsukott szemmel elmosolyodik. Életemben nem láttam ilyen szörnyű mosolygást. Szeretnék hangosan felordítani, amikor a mosolygását látom; anélkül, hogy tudnám, mi okom van erre?...

A doktorral beszéltem róla. Azt mondja, egészen oda van. Érthetetlen, lassu összeomlás. Nagy munka vagy nagy betegség sorvasztja így el az embert. De betegségnek semmi nyoma a testén. Idegei épek. Talán valahol a belsejében folyik valami óriási küzdelem? Lehetséges, hogy hideg itt neki a klíma. Egy szép napon felfordul, mint egy párdue, akit kivertek Grönland hóbuckáira.

Ez a két nap határtalan nyugtalanságban telt el. Céliát két napja nem láttam. Kij sem mozdult a szobájából. Ebédjét, vacsoráját felvitette. A szerelmes férfiak két napig hosszú orral jártak-keltek a szállodában. Mert Céliába mindenki szerelmes. Az a szélesvállú híres mozisznész is, aki egy hete érkezett csak és akiről a nők azt mondják, hogy a világ legszebb embere. Céliának ugyan nem nagyon tetszett, mert amikor felhívtam rá a figyelmét, egyszerűen vállat vont és egy fintort csinált. De most a színész is haragosan járt két napig és egyik szívtartó szívtá a másik után. Csak Ya-Ta-Ya ült mozdulatlanul naphosszat a foteljében, mint akit ezen a világon semmi sem érdekel.

Végre harmadnap előbujt magányából Célia. Talán szebb volt, mint valaha. Kissé sápadt, de a szeme ragyogott és az arca derült volt. Ajka szélén azok a megadó, mámoros, kissé fájdalmas boldogsággal mosolygó vonalak, miket eddig csak fiatal lányok arcán láttam, kik akkor érzik bontakozni szívükben első szerelmüket.

— Mi újság? — kérdeztem s ő rögtön megértette, mire célzok.

Bólintott:

— Van. Különös, de jó. Csaknem isteni. A zene, amiről már beszéltem. És most még valami. Virágok. Láthatatlan virágok, tele velük az éj, illatosak, olyanok, amilyent még sohasem éreztem. Vad, égő virágok, hullámszik tőlük a levegő. Néha rámborulnak, belepnek egészen a sötétségben, csaknem megfulladok. De elég egy mozdulat és gyengéden eltűnnek.

Mosolygott, álmódzva, szelíden:

— Ugy érzem olyankor, a zene hív és a virágok felemelnek és elvisznek valahová.

Volt valami ez alatt a nagy mosoly és elégedettség alatt, ami jobban nyugtalanított, mint régebben a rémülee. Könyörögni kezdtem ismét, hogy menjen máshová, forduljon orvoshoz, kezeltesse magát, pihenjen arrayaló helyen. Ő csak a fejét rázta, nevetett. Végül csaknem mérges lett.

(Vége köv.)

Fordson Traktorok

Oliver 7 A ekével s szíjtárcsával

Ford

személyautók, teherautók, autobusok

Ford és Fordson alkatrészek

a legújabb és legmodernebb
typusok állandóan raktáron a

Ford Motor Company

autorizált képviselőinél

Intreprindere de Masini

și Automobile

ARAD, Strada Alexandrii No. 6

Telefon 112 — Rudolf Mosse 7021

Sürgöncim: Ablonczy

Fontos! Ford gyártermékeiből csak a legújabb típusokat vegyük!

Övtekintés az országban kint! Tájékoztató a helyi és külföldi típusokról!

Autótulajdonosok
figyelmébe!

Ujabb szállítmányu
eredeti amerikai

belső és külső gummik érkeztek

minden méretben **garancia** mellett
a lei kedvező állása folytán (napi áron)

olcsón adjuk

Economia

Kereskedelmi és Ipari R. T.

Oradea-Mare, Piața Mihai Viteazul 1

Telefon szám: 8-58, 14-56, 14-57.

Publicațiune

Ordonându-se lichidarea firmei „Societatea Anonimă Economică din Sarkad” (Sarkadi Mezőgazdasági Részvénytársaság) conform art 202 a codului de comerț invit pe creditorii acestei societăți ca, în termen de 6 luni, să-și anunțe creanțele la adresa subsemnatului lichidator.

Ant, la 28 Septembrie 1924.

Joan Bitter senior
comuna Ant, jud. Bihor

Előírással és
csinos kivitel-
ben, jó minő-
ségű

DIÁK EGYENRUHÁK

WOLLÁBNÁL

Oradea-Mare, Strada Cogălniceanu
Várady Zsigmond-utca 11. sz. alatt

A legkisebb hirdetés ára 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy sor ára 3 lei, vastag betűs 6 lei

OKTATÁS

Francia órákat ad disztigvált órinő Str. Kálvária-u. 21. 926

Német—magyar gyorsírás és német nyelvorákat ad Edelmann Hédi, Str. Rimnăci-utca 12 961

Latin nyelvből rendes vagy magán tanuló állandó előkészítést eloadásokra v. vizsgára azonnal vállalja sok évi gyakorlattal bíró szaktanár. Cím a kiadóban 988

LAKÁS

Butorozott szobákat tudok. Egy kétszobás lakásokat keresek lelépéssel. Lakások közvetítés. — Ingatlanok egyszerű befektetések kaphatók. Szőnyegek Balázsánál, Nic. Jorga Zöldfa-u. 21. Telefon 815. 59

150.000 lei kamatmentes kölcsön ellenében, mely biztosítva lesz, 2 szobás lakás átadó. Felvilágosítást ad dr. Váradi ügyvéd, Parcul Traian (Széchenyi-tér) 12. délután. 7

Butorozott szobát központban, külön bejáratú, csomag ellátással keres ki-fogástalan jellemű, idős, nőien nyelvtanár (francia, angol, német, román, olasz) októbertől kezdve. Ajánlatok „Leleltismeretes” jellegre kérték. 57

ELLÁTÁS

Teljes ellátást kaphat urinő. Cím kiadóban. 63

Alkalmazás

Bármiféle irodai munkát: könyvelést vagy levelezést román nyelven is szívesen vállalkozok d. e. 8—1-ig. Cím a kiadóban. 989

Ügyes fiatal fűszerkereskedő segédet keres At-laszán, Szaróveszky-utca 15. szám. 58

Fiatall jól főző szakácsné magas fizetéssel felvételt. Ujvári, Színház-u. 4. 61

Minden jó fizetéssel azonnal felvételt. Strada I. C. Brătianu (Szaniszló-utca) 25. Ny

Házvezetőnőnek ajánlunk jobb fiatal asszonyt 5 éves kislányával vidékre is. Cím a kiadóba. 64

Iskola táskák, akták táskák, finom fűzők, kefék, illatszerek, játékok, utazó kosarak az iskolaidényre legelőcsőbbak a

D'OR-ban Regelo Ferdinand 16.

Sürgősen eladó

egy nagyon szép mahagóni szalon és egy alig használt szépháló szoba berendezés. Str. Take Jonescu (volt Körös-utca) 32. szám

Tonknál

ELSZAKITHATATLAN

KEK MUNKÁS, VÁSZON ÉS SZÖVET RUHAK
„INDUSTRIA” RUHAÜZEM
ORADEA-MARE, CALEA VICTORIEI No. 1.

Adás-Vétel

Eladó ház Sft. Ladislau (Körös-utcán azonnal elfoglalható) 3 szoba fürdő szobás szép lakással, nagy kerttel és istállóval. Külön épületben álvethető fűszer-üzlet. Fizetési feltételek előnyösek. — Érkezhetni Kórtsmáros Lászlónál Szaniszló-utca 22. 54

Városi bunda, sziliskín gallérral, teljesen jókárban eladó. Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi út) 30. Jobbra. Szász. 962H

Saját érdekében

hozza el minden néven nevezendő érték-tárgyat, szőnyegét, butorát, antik tárgyait és adja bizományba a

»Crisana« bizományi irodának

Str. Alexandri (Teleky-utca) 24., ahol a leg-gyorsabban magas áron eladják. Lakásokat keresünk butorral, vagy butor nélkül. — Keresünk egy üzlet nyitásra alkalmas, vagy már üzlettel bíró magánházat megvételre sürgősen. »Crisana«

Teljesen jókárban lévő több férfi ruha, felöltő és fehéreneműek jutányosan eladók. Schwartz Áronné, Jókai Mór-u. 12. 894

Használt rézágy, éjjeli szekrény, ruhaszekrény eladó. Temető-utca 9. 56

Oserfa, búkkfa, száraz, házhoz szállítva 295 leirt megrendelhető Balázsánál. Telefon 8-15. 60

Eladó egy jó karban lévő pedálos cimbalom. Eri kezni dél alatt és vasárnap egész nap. — Cim Templom-tér 7. sz. alatt.

Eladó ebédő, háló, nappali komplett szoba, ágyak szekrény, fekete taragott konzul tűkör és kis asztal, szoba mozi teljesen jó, hosszú zongora. Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi út) 30. jobbra. Szász. 976

Butellás tüvegek eladók. — Cim a kiadóban. 62

Selyem horgó t. ridküllök, fehér nec terítők kaphatók. Szász, Ferdinand király (Rákóczi-ut) 30. jobbra. 975

Eladó filé csipkék, betétek, motívok, giprűle motívok, kézmunka storiók, függönyök, aany és fehér terítők, diványpárnák, zsebkendők, abrosz 12 szalvétával, egy vég finom rum-burgi vaszon, kelim abrosz, nappali abrosz, egy 12 személyes porcellán, egy 6 és 12 személyes ezüst evőeszköz Goblen-képek, szőnyegek, álló lámpa erna. — Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. sz. jobbra. SZÁSZ. 977H

Külföldiek

Őszi, téli női kosztümök, köpenyek, ruhák és férfi fehéreneműk 250—600 leig izlésesen készülnek a leg-egyszerűbbtől a legdrágábbig. Nilgésztelep 100/62 Schwartz-ház. 340

Utlevél, bérlet és bármely igazolványhoz szükséges fényképek legelőcsőbban Zenker fényképezőnél, Str. I. C. Brătianu (Szaniszló-utca) 25. Felvételek este tél 8-ig.

Pisssó és gouvré munkák nagyon olcsó áron készülnek Strada Alexandri (Teleky-utca) 22. sz. alatt, a kapuval szemben. Ny.

24 % kamatra keresünk magánpénzt teljes fedezettel. Adás-vétel Rtg. Parcul Traian (Széchenyi-tér) 24. Értésítés délután. 4

Pénzestársat keresek nagy jövőjű gyárvállalathoz 2—300.000-lel. Megkereséseket „Konzerv” jellegű a kiadóhivatalba. 968

Zongora hangolást

és javítást elvállal, hívásra vidékre is megy külföldi zene konzervatóriumi (hangverseny) zongora hangoló. — Cím:

O áh Imre Str. Nic. Zsiga No. 35 (volt Lukács Gy.-utca)

ÓRÁK

szakszerű javítást a legkomplikáltabb kifogástalanul

TISZAY végzi, Str. Alexandri (Teleky u.) 9. Jutányos árak. Preciz munka

Modern chamotte

kályhák

különböféle színekben rak-taron, 2500 Lettől kaphatók valamint átrakásokat és javításokat vállal

Varga György

kályhás mester Str. I. Clorad (Berkovich) 33

Szücsmunkát

elsőrendű kivitelben, olcsó áron készít, úgy hozott, mint saját anyagából Bodnár Lajos szücsmester, Sas-passage 88. sz.

Sár- és hócipők

szakszerű javítását

elvállalom és hozza már most el, hogy télen jó gummi cipője legyen.

„TURUL” cipőraktár

Piața Regina Maria (volt Bémer-tér).

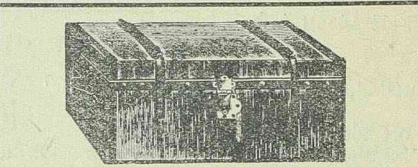
SZŐNYEGEK, BÚTOROK RÉGISÉGEK VÉTELE ÉS ELADÁSA.

ZONGORÁKAT LEGOLGÓBBAN STERNBERGNEI ORADEA-MARE, PIATA UNIRII No. 2

MABITS szücs

Strada Vlahuța (Szent János-utca) 2 Sport bundák nagy választékban minden színben 3000 Lettől feljebb

Gyárunkban, Str. Cuza Voda (Szacsval-utca) 18. szám alatt egy külön

detail áruosztályt rendeztünk be

elsőrendű bőröndárnink, berendezett kassetták és iskola-táskáink eredeti gyári áron való elárúsítása céljából. Felvállalunk továbbá mindenféle szakmánkba vágó különleges bőröndárunk elkészítését méretek szerinti, ugyszintén vállalunk javításokat is.

Nagyváradai Bőröndárú és Táskagyár

Str. Onza Voda (Szacsval-utca) 18. szám.

Uj könyvekre pénzt ne költsön

Olcsón ad a Hegedűs Hírlapiroda kölcsön!

Ujdonságok kölcsönkönyvtára.

VIZUMOKAT

legelőcsőbban és leggyorsabban

megszerez, megbízásokkal elvállal Futárjáról mindennap Cluj—Brassó—Bucurestibe.

Hirdetéseket és reklámokat az összes vidéki lapok részére felvez eredeti tarifális áron.

„MERCUR” hirdeti-iroda és ügynőség

Str. GENERAL MOSOLU 7. a közeli lakanyával szemben.

Telefon interurban: 2-21.

Turnatoria de fier si fabrica de masini s. a. Oradea-Mare

Kéren árajánlatot	C. F. R. vonalakon 45 % fuvarkedvezmény	Harántgyaluk (Snaping)	C. F. R. vonalakon 45 % fuvarkedvezmény	Kéren árajánlatot
		Purógépek		
		Hydraulikus prések		
		Olajgyártó berendezések		
		Fogaskerek marások 1000X400 mm-ig		
		Transmissiók, függőgyámok és csapágyak		
		Mindenfajta vas- és fémöntes.		

Nagyváradai Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság